

Sygn. akt AmE 32/04

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2005 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant Patrycja Sałacińska

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2005r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa 1. Zakładu Elektroenergetycznego SA w

G , 2. Huty „ ” SA

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o ustalenie warunków umowy

na skutek odwołań powoda Zakładu Elektroenergetycznego SA

w G i Huty „ ” SA od Decyzji Prezesa

URE z dnia 19.02.2004 r.

1. oddala odwołanie Zakładu Elektroenergetycznego SA w

G „

2. oddala odwołanie Huty „ ” SA w

3. znosi koszty postępowania pomiędzy Zakładem Elektro-

energetycznym SA w G i Hutą „ ” SA

SSO Bogdan Gierzyński

Uzasadnienie:

Decyzją z dnia 19.02.2004 r. pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł zawarcie umowy o świadczenie usług przesyłowych pomiędzy powodem 1 Zakładem Elektroenergetycznym S.A. w G. a powodem 2 Huta „ ” S.A, i ustalił je treść.

Prezes URE ustalił, że pomiędzy stronami istniał spór co do treści umowy, a w szczególności:

- czasu obowiązywania umowy (§ 1 ust. 2),
- określenia wielkości mocy zamówionej i sposobu zamawiania mocy umownej na kolejne okresy (§ 3 ust. 2, 3 i 4), oraz wysokości opłat w przypadku przekroczenia poboru mocy ponad moc umowną (§ 3 ust: 6),
- powiadomienia o terminie i czasie planowanych przerw w dostawie energii elektrycznej (§ 4 ust. 1 i 2),
- zapisów dotyczących wprowadzania ograniczeń przez Radę Ministrów lub inny upoważniony organ (§ 4 ust. 3),
- odpowiedzialności ZE za przerwy lub ograniczenia w dostawach energii elektrycznej (§ 4 ust. 5, 6 i 7),
- miejsca określenia (umowa czy załącznik do niej) układów pomiarowo – rozliczeniowych oraz odpowiedzialności za utratę lub uszkodzenie układu pomiarowo – rozliczeniowego (§ 5 ust. 3, 4 i 5),
- wysokości stawek opłat za usługi przesyłowe - Huta zaproponowała własny sposób obliczenia wysokości tych stawek (§ 6 ust. 1, 2, 3 i 4);
- procedur postępowania w przypadku przyjęcia umowy sprzedaży (§ 7 ust. 1, 2 i 3) oraz nieprawidłowego zgłoszenia umowy sprzedaży energii elektrycznej (§ 7 ust. 4) a także odpowiedzialności za skutki niezrealizowania umowy o świadczenie usług przesyłowych z przyczyn wynikających z nieprawidłowego zgłoszenia umowy sprzedaży energii elektrycznej (§ 7 ust. 5),

- rozliczania energii na rynku bilansującym i pełnienia roli Operatora Handlowego (§ 8 ust. 1, 2 i 3),
- zastosowania zaliczkowego sposobu uiszczania należności za świadczone usługi przesyłowe (§ 9 ust. 1 i 2), wstrzymania świadczenia usług przesyłowych w przypadku braku uiszczenia zaliczki oraz kwestii terminu dokonania wpłaty zaliczki (§ 9 ust. 3), a także sposobu dokonywania płatności za świadczone usługi przesyłowe (§ 9 ust. 4, 5, 6, 7, 8 i 9),
- sposobu dokonywania rozliczeń oraz długości przerw awaryjnych w świadczeniu usług przesyłowych oraz skutków nielegalnego poboru energii (§ 10 ust. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11),
- terminu wejścia w życie umowy o świadczenie usług przesyłowych (§ 12 ust. 1 i 2), konsekwencji zawarcia umowy przesyłowej (§ 12 ust. 3), terminu zapłaty (§ 12 ust. 4), warunków rozwiązania umowy (§ 12 ust. 6), formy dokonywania wpłat (§ 12 ust. 8) i wznowienia usług przesyłowych po rozwiązaniu umowy (§ 12 ust. 9), opłat za składnik stały stawki za usługę przesyłową (§ 12 ust. 10) oraz braku obowiązku sprzedaży przez Zakład energii elektrycznej bez uprzedniego zawarcia stosownej umowy (§ 12 ust. 11),
- załączników do umowy (§ 13);
- możliwości dokonywania zmian umowy (§ 14 ust. 1, 2, 3 i 4),
- właściwości sądu do rozstrzygania sporów wynikłych z realizacji umowy (§ 16),
- zastosowania przepisów bezwzględnie obowiązujących w sprawach nieuregulowanych w umowie (§ 17).

W odniesieniu do poszczególnych, wymienionych wyżej, punktów spornych między pozwany uznał, że na podstawie 2 cięży obowiązek świadczenia usług przesyłowych, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne.

Ustalając treść umowy pozwany uznał, że zasadne jest przyjęcie (§ 1 ust. 2), iż umowa ta będzie obowiązywała od dnia wejścia w życie decyzji, a więc od dnia w którym decyzja stała się wykonalna. Nie przyjęto natomiast propozycji

powoda 2 aby wskazać w umowie, że obowiązują ona od dnia 1 stycznia 2004 r., ponieważ oznaczałoby to, że umowa ta weszłaby w życie z mocą wsteczną, a takie działanie byłoby niezgodne z ogólną zasadą nie działania prawa wstecz.

Przy ustalaniu treści § 3 ust. 2 pozwany wziął pod uwagę, że spornym pozostał jedynie okres, do którego należy się odnosić przy zamawianiu mocy na kolejny okres, w sytuacji gdy umowa nie wejdzie w życie w pierwszym kwartale 2004 r. Z tego też względu pozwany uwzględnił propozycję powoda 2, który jako zamawiający określa wielkość mocy zamówionej. Jeżeli więc strony dojdą do porozumienia co do wielkości mocy zamówionej na dany kwartał, to tym samym Huta powinna mieć możliwość korygowania tej wielkości w kolejnym okresie zamówieniowym, ponieważ to ona ma informacje jakie wielkości będą jej potrzebne.

Pozwany przyjął także (§ 4 ust. 2), że powód 1 nie ponosi odpowiedzialności za niedostarczanie energii elektrycznej w wyniku przerw planowanych. Nieprzyjęcie proponowanej przez powoda 1 treści § 4 ust. 2 jest spowodowane jedynie tym, że Huta zażądała określenia odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym standardów jakościowych obsługi odbiorców, które nie powinny stanowić części postanowień umowy dotyczących odpowiedzialności za planowane przerwy.

Ustalając treść § 4 ust. 5 i 6 pozwany wziął pod uwagę fakt, że zapisy te funkcjonowały także na gruncie poprzednich orzekanych przez mnie umów i były między stronami niesporne.

Określając treść § 5 ust. 4 pozwany uwzględnił propozycję powoda 1, ponieważ spór dotyczył w tym zapisie zasadniczo jedynie sposobu określania wielkości energii elektrycznej i świadczonych usług przesyłowych. Zdaniem Prezesa URE, określenie tych wielkości odbywać się powinno na zasadach określonych w każdorazowo obowiązującej „Taryfie dla energii elektrycznej ZE S.A.”.

Przy ustalaniu treści § 6 ust. 1 pozwany uwzględnił, że zgodnie z art. 45 ust. 4 ustawy Prawo energetyczne, przedsiębiorstwa energetyczne różnicują ceny i stawki opłat określone w taryfach dla energii elektrycznej dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na uzasadnione koszty spowodowane realizacją świadczenia, o ile przepisy nie stanowią inaczej. Różnicowanie dotyczy całych grup a nie indywidualnych odbiorców.

Ponieważ powód 2 został zaliczony do określonej grupy taryfowej, pozwany nadał § 6 w ust. 1 brzmienie: „Klient został zaliczony do grupy taryfowej A 23 zgodnie z „Taryfą dla energii elektrycznej ZE S.A”, bowiem umowa zawarta jest na czas nieokreślony, a więc taryfa może ulegać zmianie. Orzekana umowa powinna mieć, zdaniem pozwanego, charakter umowy uniwersalnej, umożliwiającej korzystanie z niej przez Zakład i Hutę w każdym czasie, a tym samym wskazywanie stawek opłat w pierwszym okresie jej obowiązywania jest zabiegiem zbędnym.

W ocenie pozwanego, ustalając treść umowy należało przyjąć za podstawę rozliczeń stawki taryfowe., obejmujące jedynie koszty uzasadnione.

Ustalając treść § 9 pozwany uwzględnił propozycję powoda 1, uznając, że proponowana tam forma zabezpieczenia spełnienia świadczenia zasługuje na uwzględnienie. W ocenie pozwanego, istotą regulacji w odniesieniu do rozstrzygnięcia sporów o świadczenie usług przesyłowych jest zastępowanie środkami administracyjnymi mechanizmów rynkowych, w sytuacji gdy na skutek powstania dominacji mechanizmy te przestały funkcjonować prawidłowo. Dlatego też Prezes URE przyjął jako miarę zachowanie abstrakcyjnego „racjonalnego przedsiębiorcy działającego na rynku konkurencyjnym”. Należało w związku z tym uwzględnić, że strony pozostają ze sobą od długiego czasu w konflikcie, zgłaszając względem siebie wzajemne roszczenia finansowe. Istnieją też pewne roszczenia wymagalne, zgodnie z zatwierdzonym przez Sąd Rejonowy w K

Wydział X Gospodarczy postępowaniem układowym. Jest to więc sytu-

acja, w której strony nie mają do siebie zaufania i postępują wobec siebie z zachowaniem najwyższej ostrożności.

Uzasadnia to, zdaniem pozwanego zaliczkowe o rozliczenia między stronami, które w celu zmniejszenia jego dolegliwości, powinny być prowadzone dekadowo.

Kształtując postanowienie § 9 ust. 3 umowy pozwany dostosował treść tego ustępu do przepisów art. 491 § 1 k.c. oraz art. 6 ust 3 a ustawy - Prawo energetyczne. Przepisy te dają przedsiębiorstwu energetycznemu możliwość wstrzymania dostaw energii elektrycznej odbiorcy nie regulującemu terminowo rachunków.

Prezes URE uznał także, że § 10 ust. 1 w wersji zaproponowanej przez powoda 1 jest zasadny i zgodny z prawem, a tym samym zasługuje na pozostawienie go w umowie. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), każdy przedsiębiorca jest obowiązany m. in. do dokonywania lub przyjmowania płatności za pośrednictwem rachunku bankowego tego przedsiębiorcy w każdym przypadku, gdy stroną transakcji jest inny przedsiębiorca, a jednorazowa wartość należności lub zobowiązań przekracza równowartość 3.000 EURO albo równowartość 1.000 EURO, gdy suma wartości tych należności i zobowiązań powstałych w miesiącu poprzednim przekracza równowartość 10.000 EURO, przeliczanych na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dokonywane są operacje finansowe.

Ustalając treść § 10 ust. 2 pozwany wziął pod uwagę interesy obu stron postępowania, uznając, że w celu sprawnego i bezkonfliktowego funkcjonowania orzekanej umowy, powód 2 jest zobowiązany płacić należności niezależnie od składanych, zgodnie z obowiązującym prawem, reklamacji w sprawie wzajemnych rozliczeń. Samo złożenie reklamacji nie może zwalniać Huty od speł-

nienia świadczenia, jeżeli jednak reklamacja okazuje się zasadna, to Huta może oczekiwać rozliczenia dokonanej nadpłaty zgodnie z obowiązującym prawem.

Zasadny jest także zapis § 10 ust. 11, stanowiący, że : „Na skutek działania siły wyższej, automatyki sieciowej, niezbędnych przełączeń przy zmianie konfiguracji sieci lub z przyczyn niezależnych od ZE, mogą pojawić się krótkotrwałe przerwy w dostawie energii elektrycznej oraz wahania napięcia o czasie do 1 min., za które ZE nie ponosi odpowiedzialności”.

W ocenie pozwanego, działanie siły wyższej, jako okoliczność nierzawiniona, zawsze wyłącza odpowiedzialność kontrahenta za niewywiązywanie się z umowy.

Ustalając treść § 12 umowy pozwany oparł się na propozycji powoda 2, uznając, że konieczne jest określenie daty wejścia w życie niniejszej umowy zgodnie z rozwiązaniem zawartym w § 1 ust. 2 tj. od dnia, w którym decyzja Prezesa URE ustalająca treść umowy stała się wykonalna. Ma to na celu zapewnienie spójności całej umowy.

Równocześnie, zdaniem pozwanego konieczne było także wykreślenie zapisów lit. c w ust. 1 oraz ust. 2 d; i 4., które to zapisy uzależniały zawarcie nowej umowy o świadczenie usług przesyłowych od uiszczenia w określonym terminie „zaległych należności za dostawy energii elektrycznej” wynikających z wcześniej zawartych umów. Rozwiązanie takie jest bowiem niezgodne z prawem - art. 8 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122, poz. 1319 z późn. zm.).

Ponadto pozwany zmienił § 12 ust. 6 umowy dostosowując jego brzmienie do obowiązującego Prawa energetycznego.

Zasadne był, w ocenie pozwanego, żądanie powoda 1 w zakresie zapisu § 12 ust. 8 , ograniczającego możliwość dokonywania potrącenia wzajemnych wierzytelności, za wyjątkiem sytuacji, gdy wzajemna wierzytelność będzie wy-

nikała z prawomocnego wyroku. Zapis ten jest uzasadniony istniejącym pomiędzy stronami konfliktem, co do wzajemnych rozliczeń z poprzednich umów.

W § 12 ust. 9 pozwany uwzględnił żądanie powoda 2, wprowadzając zapis, iż „W przypadku wstrzymania świadczenia usług przesyłowych ZE wznowi bezzwłocznie ich świadczenie do Klienta po usunięciu przyczyn uzasadniających wstrzymanie ich świadczenia”.

Ustalając treść § 12 u t. 10 pozwany uwzględnił, że składnik stały stawki sieciowej obliczany jest na jednostkę mocy umownej, stosownie do § 18 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia taryfowego. Kalkuluje się go na podstawie uzasadnionych kosztów: eksploatacji sieci danego poziomu napięć znamionowych, wynikających z nakładów na odtworzenie, modernizację i rozwój sieci, służących do realizacji usługi przesyłowej, stałych przesyłania energii elektrycznej sieciami innych poziomów napięć znamionowych i sieciami należącymi do innych operatorów, zakupu rezerw w zdolnościach przesyłowych w sieciach należących do innych operatorów, wynikających z nakładów na budowę odcinków sieci służących do przyłączenia podmiotów do sieci danego poziomu napięć znamionowych, z wyłączeniem kosztów, o których mowa w art. 7 ust. 6 ustawy. Składnik stały stawki sieciowej nie jest uzależniony od poboru energii elektrycznej. Uzasadnione jest zatem pobieranie go nawet w sytuacji faktycznego zaprzestania pobierania energii.

Pozwany uznał także, że taryfa stanowi integralną część umowy. Ponieważ strony, nie doszły do porozumienia co do wysokości stawek opłat za usługi przesyłowe, Prezes URE przyjął, że zastosowanie znajdują stawki, taryfowe, tym samym nie ma podstaw do kwestionowania zasadności załączenia do umowy obowiązującej taryfy dla energii elektrycznej Zakładu. W przypadku zmiany: „Taryfy dla energii elektrycznej ZE S.A.” ulegają automatycznie zmianie postanowienia niniejszej umowy w zakresie wynikającym z taryfy.

Ponadto pozwany ustalił kwartalne okresy wypowiedzenia przedmiotowej umowy, co odpowiada kwartalnym okresom zamawiania przez powoda 1 mocy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł powód 1 Zakład Elektroenergetyczny S.A. w G..., który zarzucił:

- naruszenie art. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348, z późn. zmianami, zwanej dalej "Prawo energetyczne") polegające na pozbawieniu skarżącego prawa do zastosowania wobec powoda 1 mechanizmu rozliczeń tożsamego z przedpłatowym układem rozliczeniowym, o którym mowa w art. 6a Prawa energetycznego;
- naruszenie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że wobec powoda 1 winny mieć zastosowanie wyłącznie ogólne zasady wstrzymywania świadczenia usług przesyłowych określone w art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego;
- naruszenie art. 490 kodeksu cywilnego polegające na pozbawieniu Powoda 1 prawa do należytego zabezpieczenia swoich interesów w sytuacji, gdy spełnienie świadczenia przez powoda 2 jest wątpliwe ze względu na jego stan majątkowy.

W związku z powyższym powód 1 wniósł o zmianę zaskarżonej Decyzji przez dokonanie zmian w umowie o świadczenie usług przesyłowych, poprzez nadanie §9 ust. 3 umowy następującego brzmienia: „Brak uzyskania zaliczki w formie uznania rachunku bankowego ZE do dnia wskazanego w ust. 2, uprawnia ZE do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych. Jeżeli dzień uiszczenia zaliczki wypada w dzień ustawowo wolny od pracy, termin ten przypada na następny dzień roboczy następujący po dniu wymienionym w ust. 2” lub alternatywnie poprzez nadanie §9 ust. 2 następującego brzmienia: „Zaliczki będą uiszczane: za okres 1-10 danego miesiąca - do 1-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres 11 -20 danego miesiąca do 10-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres od 21 do końca danego miesiąca - do 20-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc”.

Powód 1 wniósł także o:

- zmianę zaskarżonej Decyzji przez dokonanie z uwagi na oczywistą omyłkę zmian w umowie o świadczenie usług przesyłowych, stanowiącej załącznik do tej decyzji poprzez nadanie zdaniu drugiemu §9 ust. 1 umowy następującego brzmienia: „Wielkość energii elektrycznej przyjmowana do ustalenia opłaty zmiennej za usługi przesyłowe będzie określana jako iloczyn zamówionej mocy, liczby dni w danym okresie, o którym mowa w ust. 2 poniżej, przemnożonych przez 24.”;
- zmianę Decyzji przez sprostowanie oczywistej omyłki polegającej na błędnym oznaczeniu numerów porządkowych ustępów § 12 umowy oraz nadanie pierwszej części zdania w §12 ust. 6 umowy następującego brzmienia: „ZE będzie miał prawo niezwłocznego wstrzymania świadczenie usług przesyłowych, gdy: (...)”;
- ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia wniosków o zmianę postanowień umowy, o uchylenie Decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez pozwanego;
- zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Od powyższej Decyzji odwołanie wniósł także powód 2 Huta

S.A., zarzucając że:

1. ustalona zaskarżoną decyzją umowa zawiera szereg restrykcyjnych i uciążliwych klauzul, narzuconych Hucie z wykorzystaniem pozycji dominującej ZE S.A. na rynku przesyłu energii elektrycznej, a w szczególności:
 - a. wprowadzenie zbędnego z punktu widzenia przedmiotu sporu (warunki świadczenia usługi przesyłowej) postanowienia § 4 ust. 6 dotyczącego sprzedaży energii elektrycznej;
 - b. zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli § 9 , a także w konsekwencji § 12 ust. 6 pkt a, polegającą na nałożeniu na Hutę „...” S.A. obowiązku uiszczania przedpłat w postaci zaliczki za świadczoną przez ZE S.A. usługę

przesyłową, pomimo braku podstaw prawnych (brak przesłanek z art. 6 pkt 3a prawa energetycznego wg stanu z dnia 02.01.2004r. oraz nie przewidywanie w taryfie ZE S.A. zatwierdzonej przez Prezesa URE instytucji „przedpłaty”) i faktycznych (brak bezspornych wierzytelności ZE S.A. wobec Huty „ ” S.A.) oraz z zignorowaniem możliwości zastosowania przewidzianego w art. 6a ustawy układu pomiarowo-rozliczeniowego, o ile zaistniałyby przesłanki określone w ustawie, oraz zastosowanie nie przewidzianej w prawie energetycznym sankcji w postaci wstrzymania się przez ZE S.A. ze świadczeniem usługi przesyłowej w przypadku nie dokonania którejkolwiek z przedpłat określonych w § 9 ust.2 umowy w jakiegokolwiek części (nawet w 0,001%). Prezes URE wypaczył także, zdaniem powoda 1, sens nowelizacji prawa energetycznego, obowiązującej od dnia 01.01.2003r., gdzie mowa jest o wstrzymaniu świadczenia usługi dopiero po niezapłaceniu przez Odbiorcę za pobraną usługę (usługa już wykonana), powiadomieniu na piśmie i wyznaczeniu dodatkowego dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległości, a nie jeszcze przed realizacją usługi;

- c. zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli w postaci obowiązku uiszczania nieoprocentowanych przedpłat w i postaci zaliczki wyłącznie na rachunek bankowy ZE S.A. wskazany w § 9 ust. 2 umowy, bez uwzględnienia okoliczności iż brak uznania. rachunku bankowego ZE S.A. może wynikać z winy banku obsługującego przedsiębiorstwo energetyczne transakcję przepływu środków pieniężnych. Powyższe implikuje również narzucenie w decyzji z punktu widzenia ekonomicznego ceny wyższej niż maksymalna cena taryfowa wg taryfy ZE S.A., albowiem Huta zmuszona jest poza maksymalną ceną taryfową ponosić dodatkowo koszt kredytowania przedpłat na rzecz ZE S.A.. Zabezpieczając interesy OSR w zakresie przesyłu Prezes URE nierówno traktuje strony, albowiem w żaden sposób nie zabezpiecza interesów odbiorcy z tytułu np. niewykonania usługi lub niedotrzymania standardów jakości dostaw;

- d. zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli w postaci narzucenia Hucie „ -
” S.A. dekadowego sposobu uiszczania przedpłat za usługi przesyłowe, pomimo, iż prawo energetyczne i zatwierdzona przez Prezesa URE taryfa ZE S.A. nie przewiduje takiego sposobu rozliczeń z klientem, ustanawiając jedynie miesięczne okresy rozliczeniowe dla przedmiotowych usług. Zatwierdzona taryfa ZE S.A. umożliwia wprowadzenie do umowy systemu przedpłatowego dla umów przewidujących dłuższy niż 30 dniowe okresu rozliczeniowe;
- e. zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli w postaci wprowadzenia nieznanego w prawie energetycznym substytutu układu przedpłatowo-rozliczeniowego w postaci przedpłat, w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki z art. 6a prawa energetycznego oraz, poprzez takie uregulowanie kwestii przedpłat, iż opóźnienie się z przedpłatą 1 % kwoty, skutkować będzie wstrzymaniem przez ZE S.A. świadczenia przesyłu, co pozostaje w całkowitej sprzeczności z istotą tej instytucji. Przy normalnym systemie przedpłatoworozliczeniowym przy zapłacie 99 % przedpłaty odbiorca posiada prawo do świadczenia o wartości uiszczonej zaliczki;
- f. zawarcie uciążliwej klauzuli w postaci ustalenia ceny za sporną usługę przesyłową w wysokości maksymalnej taryfowej opłaty za usługi przesyłowe z zatwierdzonej przez siebie Taryfy Energii Elektrycznej ZE S.A., z rażącym naruszeniem zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń, bez uwzględnienia uzasadnionych kosztów świadczonej usługi przesyłowej do obiektów Huty „ - ” S.A. wskazanych w trakcie postępowania przed Prezesem URE przez Hutę „ - ” S.A., oraz bez wyeliminowania subsydiowania skrośnego pozostałych klientów ZE S.A., z powołaniem się na zasadę, iż w braku odpowiedniego porozumienia pomiędzy stronami w trakcie negocjacji ceny usługi przesyłowej, należy zastosować stawki taryfowe;
- g. odmowę równego potraktowania interesów obu stron, zignorowanie powoływanej w innym miejscu uzasadnienia zaskarżonej decyzji przez Prezesa

- URE zasady ekwiwalentności świadczeń, poprzez nałożenie na Hutę „
 ” S.A. obowiązku kredytowania działalności przesyłowej ZE S.A. (nie oprocentowane przedpłaty) przy jednoczesnej odmowie nałożenia na ZE S.A. obowiązku ponoszenia kosztu kredytowania pobieranych przedpłat w postaci odsetek ustawowych lub kredytu bankowego;
- h. nierówne zabezpieczenie interesów obu stron poprzez wprowadzenie do treści umowy kwestionowanych przez Hutę „
 ” S.A. restrykcyjnych klauzul przy nienależytym wykonaniu zobowiązania umownego przez Hutę „
 ” S.A. (w tym np. nałożenia odpowiedzialności na Hutę za ewentualne zawinione działania banku przekazującego przelew z przedpłatami), przy jednoczesnym braku wprowadzenia do umowy odpowiednich klauzul w zakresie odpowiedzialności ZE S.A. za nienależyte wykonanie zobowiązania;
- i. wkroczenie wbrew wyraźnemu upoważnieniu ustawowemu Prezesa URE w kompetencję organów wymiaru sprawiedliwości w zakresie rozstrzygania sporów cywilnoprawnych, przejawiające się w uznaniu w zaskarżonej decyzji tezy, iż zasadnym jest uwzględnianie gołosłownych twierdzeń ZE S.A. o rzekomym wielomilionowym zadłużeniu Huty „
 ” S.A. wobec przedsiębiorstwa energetycznego, gdy w przeciwnym kierunku (§ 12 ust. 8 umowy) Huta „
 ” S.A. została zobowiązana do przedkładania prawomocnych wyroków Sądów ustalających zobowiązanie ZE S.A. wobec Huty „
 ” S.A., oraz zignorowanie faktu, iż w wyniku prawomocnie zawartego przez Hutę „
 ” S.A. ze swoimi wierzycielami układu przed Sądem Rejonowym w K (sygn. akt X Ukł 149/02/9), ZE S.A. posiada wobec Huty „
 ” niesporne wierzytelności w łącznej kwocie 1.330.420,35 zł (z tytułu usługi przesyłowej za grudzień 2002r. - oblig z prawa układowego), których termin wymagalności przypada na następne pięć lat (roszczenia niewymagalne w chwili obecnej - wbrew temu co przyjął w uzasadnieniu decyzji Prezes URE);

- j. uchylenie odpowiedzialności ZE S.A. (§ 10 pkt 11 umowy) za krótkotrwałe przerwy do 1 minuty, które mogą spowodować m.in. wyłączenie sieci niskiego napięcia w Hucie, negatywnie wpływają na żywotność urządzeń energetycznych;
- k. wprowadzenie w § 12 ust. 10 umowy zwrotu, który należy skreślić lub zmienić „lecz nie dłużej niż do końca roku kalendarzowego..” na zwrot „...lecz nie dłużej niż do końca kwartału, na który zamówiono moc umowną”;
- l. wprowadzenie zapisu „oraz IRiESR ZE S.A. , w sytuacji, gdy Huta nie ma wpływu na ewentualne zmiany wprowadzone w tej instrukcji.

Ponadto powód 2 zarzucił naruszenie art. 7 i art. 77 k.p.a. poprzez niepodjęcie wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, nie wyczerpujące zebrania materiału dowodowego, bez należytego przeprowadzenia postępowania dowodowego, w tym w szczególności:

- przyjęcie, iż umowa będzie obowiązywała od dnia wejścia w życie decyzji Prezesa URE, ustalającej treść umowy stanie się wykonalna, choć należałoby to orzec od dnia 01.01.2004r.;
- nie uwzględnienie wniosku o powołanie biegłych do ustalenia rzeczywistych kosztów przesyłu energii elektrycznej do obiektów Huty „
” S.A. oraz zweryfikowania zaproponowanych w trakcie postępowania administracyjnego cen zaproponowanych przez Hutę „
” S.A., pominięcie przy rozstrzygnięciu materiału dowodowego zgłoszonego we wcześniejszym postępowaniu przed Prezesem URE przez Hutę „
” S.A., w tym dwóch ekspertyz z wyliczeniem uzasadnionych kosztów przesyłu do obiektów Huty „
” S.A., bez ustalenia rzeczywistych kosztów świadczenia przesyłu energii elektrycznej przez ZE S.A., w tym de facto uznaniem, iż godziwym i dopuszczalnym jest subsydiowanie skrośne, istnienie którego przyznaje Prezes URE w innym miejscu;

” S.A. istnieje wobec „G []” Sp. z o.o. w K [], a nie wobec ZE S.A. w G [] ;

Skarżący w związku z powyższymi zarzutami wniósł o uchylenie zaskarżonej Decyzji, w części dotyczącej nałożenia na Hutę „ []” SA uciążliwych obowiązków przy realizacji usługi przesyłowej przez ZE S.A. na zasadzie TPA i nakazanie Prezesowi URE merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy w tym zakresie. W szczególności powód domaga się skreślenia §§ 4 ust. 6, 9, 10 pkt 11, 12 ust. 6 lit. A, 12 ust. 10 , oraz 13, względnie o zmianę zaskarżonej Decyzji poprzez zmianę w umowie uciążliwych dla Huty „ []” S.A. klauzul, w tym m.in. ustalenie w wyroku zmienionej wysokości opłaty przesyłowej w drodze jej obniżenia do wysokości odpowiadającej uzasadnionym kosztom przesyłu energii elektrycznej przez ZE S.A. do obiektów Huty „ []” SA oraz usunięcie obowiązku uiszczania przedpłat w formie zaliczki za otrzymywane usługi przesyłowe.

Ponadto powód 2 wniósł o zasądzenie na jego rzecz od ZE S.A. kosztów postępowania odwoławczego niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, a także przeprowadzenie dowodu z akt sprawy XVII Ame 131/01 Sądu Antymonopolowego, w tym w szczególności z dwóch ekspertyz dotyczących kosztów uzasadnionych przesyłu.

1(10)/2004/ZM z dnia 19 lutego 2004 r., kończącej postępowanie w sprawie z wniosku zainteresowanego, ustalającej warunki świadczenia usług przesyłowych przez Powoda.

Decyzją z dnia 25 marca 2004 r. pozwany uwzględnił częściowo odwołania powodów i zmienił treść § 9 ust. 1 oraz numerację § 12 umowy zgodnie z żądaniem odwołania ZE S.A. oraz zmieniając §12 12 ust. 8 zastępując wyrazy „lecz nie dłużej niż do końca roku kalendarzowego” słowami „lecz nie dłużej niż do końca kwartału, na który zamówiono moc umowną”.

W pozostałej części Prezes URE przekazał odwołania Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wnosząc o ich oddalenie.

Powód1 wniósł o oddalenie odwołania powoda 2 i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, zaś powód 2 wniósł o oddalenie odwołania powoda 1 i zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania.

Rozpoznając odwołania Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie ZE S.A. nie zasługuje na uwzględnienie. Bezzasadny jest w szczególności zarzut naruszenia art. 6 a w tym art. 6 a ust. 3 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz. U. Nr 153 z 2003 r., poz. 1504 z późn. zm.), gdyż przepisy te przewidują jednostronne uprawnienia przedsiębiorstwa energetycznego do zainstalowania przedpłatowy układ pomiarowo-rozliczeniowy służący do rozliczeń za dostarczaną energię elektryczną jak również do wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Realizacja tych uprawnień zależna jest wyłącznie od zaistnienia określonych w tych przepisach przesłanek i woli przedsiębiorstwa energetycznego. Nie ma zatem potrzeby wprowadzania analogicznych zapisów do umowy stron, gdyż wymienione wyżej przepisy mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących.

Podkreślenia przy tym wymaga fakt, że całość regulacji zawartej w powołanych wyżej przepisach nie służy wymuszaniu spełniania przez odbiorcę świadczeń wynikających z innych (np. wcześniejszych) stosunków prawnych.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podziela stanowisko pozwanego (jak również wcześniej wyrażane własne stanowisko – wyrok z dnia 8.01.2003 r., a także stanowisko Sądu Najwyższego – wyrok III SK 18/04 z 9.03.2004 r. niepubl.), że ustalając treść umowy, Prezes URE powinien opierając się na hipotetycznym zachowaniu się racjonalnego przedsiębiorcy działającego na rynku konkurencyjnym. Istnienie zatem, wcześniejszego sporu co wysokości wzajemnych rozliczeń, przemawia za ustaleniem dodatkowych zabezpieczeń dla przedsiębiorstwa energetycznego. Takie też zabezpieczenia pozwany wprowadził w umowie, w postaci przedpłat i dekadowego systemu rozliczeń. Ryzyko powoda 1 zostało więc w sposób istotny zmniejszone. Zdaniem

Sądu, brak jest podstaw do przerwania całego ryzyka na powoda 2. Ryzyko gospodarcze ponosi w gospodarce rynkowej każdy przedsiębiorca. Dotyczy to zwłaszcza przedsiębiorstw energetycznych, które z zasady rozliczają się „z dołu”. Nadto ryzyko powoda 1 zmniejsza wpłacana na poczet okresy rozrachunkowego zaliczka powoda 2.

Bezzasadny jest także zarzut naruszenie art. 490 kodeksu cywilnego polegające na pozbawieniu Powoda 1 prawa do należytego zabezpieczenia swoich interesów w sytuacji, gdy spełnienie świadczenia przez powoda 2 jest wątpliwe ze względu na jego stan majątkowy.

Po pierwsze, przedmiotowa nie wyłącza stosowania art.490 k.c.

Po drugie, okoliczność, że powód 2 nie uregulował należności z tytułu wcześniejszych umów, kwestionując, mniej lub bardziej zasadnie, ich wysokość, nie daje podstaw do domniemania, że spełnienie świadczenia przez drugą stronę jest wątpliwe. Dotychczasowe funkcjonowanie w praktyce tej umowy obawy takiej nie potwierdza.

Zdaniem Sądu, brak jest także podstaw do umownego (przez proponowany zapis § 12 ust. 6) zmiany zasad wstrzymywania świadczenia usługi przesyłowej, gdyż przepis art. 6 a ust. 3 a Prawa energetycznego reguluje te kwestię w sposób wyczerpujący i ma on charakter bezwzględnie obowiązujący.

Również odwołanie powoda 2 jest bezzasadne. Wprawdzie w subiektywnym odczuciu Huty „...” S.A. klauzula zawarta w § 9 może mieć charakter uciążliwy. Skarżący zdaje się jednak zapominać, że to właśnie on, odmawiając zapłaty za energię dostarczoną na podstawie umowy z lipca 2001 (okoliczność znana z urzędu – vide wyrok Sądu Najwyższego III SK 18/04 z dnia 9.03.2004 r.), wywołał u powoda 1 uzasadniony spadek zaufania. Bez znaczenia jest przy tym, czy przedsiębiorstwo energetyczne dochodzi tych roszczeń na drodze sądowej czy nie i czy w związku z tym posiada sądowe tytuły wykonawcze. Trudno w tej sytuacji oczekiwać, aby w takiej sytuacji, racjonalny przedsiębiorca godził podnosić ryzyko takie jak poprzednio. Brak zaufania we wzajemnych sto-

sunkach handlowych, zdaniem Sądu, w warunkach rynkowych, zawsze powoduje zaprzestanie kredytowania przez jedną ze stron umowy lub zaostrenie warunków kredytowania (np. skrócenie okresu kredytu, żądanie zabezpieczeń lub zaliczek). Podkreślić też należy, że powód 2 nie proponuje żadnych innych rozwiązań prawnych, zwiększających jego wiarygodność (nr zastawu rejestrowego), a przyjęte przez pozwanego rozwiązanie jest dozwolone prawem.

Bezzasadny jest także zarzut o restrykcyjnym charakterze klauzuli nakładającej odpowiedzialność na powoda 2 za ewentualne zawinione działanie banku przekazującego przelew z przedpłatą. Stosownie do treści art. 474 k.c. dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza. Powód 2 odpowiada zatem za działanie swojego banku także z mocy powyższego przepisu.

Uzasadnienie ma także odwołać się w zakresie szczegółów technicznych do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP) oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Rozdzielczej (IRiESR). Jest bowiem rzeczą oczywistą, że odbiorcy podłączeni do nie mogą zakłócać funkcjonowania całej sieci. Zrozumiałym też jest, że instrukcję taką ustala właściciel sieci.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podziela także zarzutu powoda 2, że ustalenie ceny za usługę w wysokości przewidzianej w taryfie stanowi uciążliwą klauzulę.

Również w tym zakresie, Sąd podziela wcześniej wyrażane własne stanowisko – wyrok z dnia 8.01.2003 r., a także stanowisko Sądu Najwyższego – wyrok III SK 18/04 z 9.03.2004 r. niepubl.), że ustalając wynagrodzenie za usługę, Prezes URE nie ma kompetencji do zastosowania innych opłat niż taryfowe, co wynika wprost z art. 735 § 2 k.c.

Bezzasadny jest również zarzut powoda 2, że zapis § 10 pkt 11 umowy ogranicza odpowiedzialność ZE S.A., skoro z jego treści wynika, że dotyczy

to wyłącznie przyczyn o charakterze siły wyższej, a więc takich za których i tak nie odpowiadałby.

Z tych też względów, w ocenie Sadu, interes obydwu stron został wyważony w sposób należyty, przez Prezesa URE.

Zważyć też należało, że ekspertyza sporządzona na zlecenie strony procesu nie ma charakteru dowodu w sprawie, a jedynie może stanowić pogłębione stanowisko strony (por. wyrok SN z dnia 12.04.2002 sygn. I CKN 92/00 opubl. LEX nr 53932). Nie mogą być zatem dowodem w sprawie ekspertyzy dotyczące kosztów uzasadnionych przesyły, o których dopuszczenie wnioskował powód 2. Niezależnie od tego, należy też stwierdzić, że koszt przesyłu nie jest okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie z przyczyn wyżej przedstawionych.

Biorąc powyższe względy pod uwagę, obydwa odwołania należało oddalić jako bezzasadne (art. 479⁵³ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, znosząc je wzajemnie pomiędzy powodami 1 i 2 (art.98 k.p.c.).

SSO Bogdan Gierzyński

Na oryginale właściwe podpisy

Za zgodność

Sekretarz